

Årsrapport 2012

LHBT-senteret

Nasjonalt kunnskapssenter for
seksuell orientering og
kjønnsidentitet

lhbt-senteret

Barne-, ungdoms-
og familiedirektoratet

Innhold

LHBT-perspektiver 2012	2
Medvind og motvind internasjonalt	2
Synlighet for minoriteter i minoriteten.....	2
Kjønnsidentitet: transperson.....	3
Foreldre av samme kjønn	3
Utfordringer på lhbt-feltet	3
ÅRSRAPPORT FOR LHBT-SENTERET 2012	5
1. Føringer og rammer for LHBT-senterets arbeid i 2012	5
1.1 LHBT-senterets formål og mandat.....	5
1.2 Faglig råd.....	5
1.3 Direktørens møte med interesseorganisasjonene	6
2. Etablering av LHBT-senteret.....	6
2.1 Prosjektutvikling	6
2.2 Visjoner	6
2.3 lhbt.no og lhbt-basen	7
3. Hovedfokus i 2012.....	8
4. Satsing på forskning – kunnskapshull skal tettes	8
4.1 «Usynlig og selvlýsende – funksjonsnedsettelse og LHBT.»	9
4.2 Levekårene til lesbiske, homofile og bifile i Norge	9
4.3 «Alskens folk – Levekår, livssituasjon og livskvalitet for personer med kjønnidentitetstematikk»	10
4.4 Kartlegging av lesbiske, homofile, bifile og transpersoners utsatthet for vold i nære relasjoner.	10
4.5 Forskningsprosjekt «Lesbiske, homofile, bifile og transpersoner i innvandrerbefolkningen.»	11
4.6 «Forskning om barn som vokser opp i familier der foreldre er lesbiske, homofile, bifile og/eller transpersoner»	11

5. LHBT-senteret i Verden 2012	12
5.1 Vertskap for europeiske nettverksmøte	12
5.2 Internasjonale konferanser/seminarer der LHBT-senteret har bidratt:	13
5.3 Bistand til Europarådets LGBT-unit.....	15
6. Pådriver for integrering av lhbt-perspektivet.....	15
6.1 LHBT-senterets egne arrangementer	16
6.2 Pådriver og rådgiver for kompetanseheving i offentlig sektor.....	17
6.3 Å spille andre gode: Nettverksbygging og styringsgrupper	18
7. SPRE ORDET! - LHBT-senteret bidrar på konferanser, på nett og i media	19
7.1 Konferanser og seminarer i Norge der LHBT-senteret har bidratt	19
7.2 Nettaktivitet.....	21
7.3 Artikler og informasjon.....	21
7.4 Mediaåret 2012.....	21
9. Nøkkeltall for LHBT-senteret 2012	24
10. Kontakt oss:	25

LHBT-perspektiver 2012

Medvind og motvind internasjonalt

2012 vil trolig bli husket som året hvor LHBT for alvor ble satt på dagsordenen i internasjonalt: Den første FN-uttalelsen om like rettigheter for homofile fikk stor oppmerksomhet, og USAs president kom med positive uttalelser om rettighetene til homofile og lesbiske. I det internasjonale menneskerettighetsarbeidet spiller Norge en sentral rolle, både i FN, i ulike europeiske fora og

Bilde: Russisk homoaktivist blir ført bort. (Foto:vg.no)

gjennom utenriksstasjonenes aktive rolle i de enkelte land. Samtidig er det også «motvind i lhbt-kampen»: Det internasjonale landskapet blir mer polarisert og rettighetene til lhbt-personer ignoreres eller innskrenkes i flere land i Øst-Europa, Midtøsten og Afrika. Forbud mot «homopropaganda» og Pryde-marsjer, og til og med dødsstraff for homofil praksis, har vært brennhete saker i året som gikk.

Synlighet for minoriteter i minoriteten

For mindre enn ti år siden dreide «homo-kampen» seg primært om lesbiske og homofiles rettigheter, mens i dag snakker media, organisasjonene og myndighetene om lhbt-personer. Det at bifile og transpersoner blir inkludert i forståelsen av seksuell orientering og kjønnsidentitet, åpner for et mer sammensatt og mangfoldig minoritetsperspektiv. For første gang ble den internasjonale «bi-synlighetsdagen» markert i Norge, i tillegg til «transminnedagen»: Fremdeles er det langt igjen før disse undergruppene opplever samme respekt og inkludering som lesbiske og homofile har oppnådd i Norge.

I tillegg har det seneste året gitt mer synlighet til og forståelse for lhbt-personer med innvandrerbakgrunn og med nedsatt funksjonsevne. Ulike «minoriteter i minoritetene» tydeliggjør sammenhengen mellom flere diskrimineringsgrunnlag, og stiller økte krav til kompetanse blant beslutningstakere og tjenesteytere.

Behovet for mer kunnskap om ulike undergrupper blir blant annet ivaretatt gjennom satsing på ny norsk forskning på lhbt-feltet. Resultatene av kunnskapsinnhenting som er igangsatt i 2012 gjør at Norge neste år kan gjøre opp ny status for likestillings- og inkluderingsarbeidet for lhbt-personer. Det har også vært en sterk satsning i flere offentlige sektorer på å bygge opp

kompetansehevingstiltak for velferds- og omsorgsyrkene, i godt samarbeid med lhbt-organisasjonene.

Kjønnsidentitet: transperson

Spørsmål knyttet til kjønnsidentitet og situasjonen for transpersoner og transseksuelle har vært på den offentlige dagsorden i 2012, og det ser ut som stadig flere transpersoner velger å være åpne i media og i organisasjonslivet. Ikke minst har innsatsen fra interesseorganisasjonene bidratt til å tydeliggjøre disse gruppenes rettigheter og særskilte behov. Organisasjonene har i flere fora krevd å få fjernet steriliseringskravet for å få nytt juridisk kjønn.

Bilde: Kjønnsinkluderende merking av toaletter og garderober er en kampsak for lhbt-organisasjonene.

Foreldre av samme kjønn

Mye tyder på en fortsatt positiv utvikling i den norske befolkningens holdninger til lhbt-personers rettigheter og samlivsformer. Foreldreskap og lhbt-personers ønske om å bli anerkjent som

likeverdige omsorgspersoner for barn har likevel vært et omstridt tema i året som gikk.

På den positive siden har det vært fokus på homofile som fosterforeldre, og Bufdirs kampanje for likekjønnede par og homofile og transpersoner som fosterhjem har fått god mediedekning. Men foreldreskap for lesbiske og homofile er også i noen grad vevd sammen med kontroversielle temaer som surrogati og eggdonasjon. Det er stort behov for forskningsbasert

kunnskap om barn i lhbt-familier og om folks holdninger til disse familiene.

Utfordringer på lhbt-feltet

Negative holdninger til lhbt-personer innenfor enkelte etniske minoritetsmiljøer og økt spredning av hiv blant homofile menn, er to utfordringer som har preget lhbt-feltet i 2012. Skeiv Verden har bidratt til å trekke fram asylsøkere og minoritetsungdom som frykter for sine liv fordi de står fram som homofile eller transpersoner.

Siden 2007 har smittetallene for hivviruset blant menn som har sex med menn i Norge vært høye. Trenden har nå tiltatt, og Folkehelseinstituttet har varslet økt nysmitte. Selv om det er gode medisiner og livsutsikter, gir hivviruset en livslang kronisk medisinsk tilstand. Derfor er forebygging fremdeles viktig. I tillegg opplever de som er smittet av hivviruset byrden ved diskriminering og mangel på inkludering i samfunnet. Undersøkelser viser dessuten at kunnskap om hiv/aids er lav i befolkningen.

*Fra Helseutvalgets
brosjyre.*

ÅRSRAPPORT FOR LHBT-SENTERET 2012

(Foto: Gaysir)

1. Føringer og rammer for LHBT-senterets arbeid i 2012

1.1 LHBT-senterets formål og mandat

LHBT-senteret ble opprettet som oppfølging av tiltak 10 i Regjeringens handlingsplan «Bedre livskvalitet for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner 2009-2012». LHBT-senteret, som ble opprettet i 2011, er statens nasjonale kunnskapssenter for seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. LHBT-senteret skal være et knutepunkt for kunnskap og formidling om lhbt-spørsmål. Senteret er forankret i Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) og har et eget [mandat](#).

LHBT-senterets formål er å bidra til gjennomføringen av Regjeringens politikk for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner (lhbt) og har en faglig selvstendig rolle. Ifølge mandatet er hovedmålet å bidra til bedre livskvalitet for disse gruppene. Senteret skal arbeide sektorovergripende og utøve fire ulike roller, som pådriver, rådgiver, kunnskapsformidler og bidragsyter. Senteret har to viktige samfunnsansvar:

- Å bidra til likeverdige offentlige tjenester for lhbt-personer, gjennom kompetanseheving og kunnskapsformidling.
- Å følge med på levekårene til lesbiske, homofile, bifile og transpersoner.

1.2 Faglig råd

LHBT-senterets faglige råd er satt sammen på bakgrunn av nominasjoner fra departementer, lhbt-organisasjoner og forskningsinstitusjoner. De åtte representantene skal fungere rådgivende for senterets arbeid, uten å ha en styre-funksjon. Det ble holdt et seminar og et møte i løpet av året.

Rådets sammensetning:

- Bård Nylund, leder LLH - Landsforeningen for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner. Vara: Hanne Børke-Fykse, Prosjektleder Rosa Kompetanse, LLH.
- Rolf Angeltvedt, leder for Helseutvalget. Vara: Bera Ulstein Moseng, nestleder i Helseutvalget.
- Line Halvorsrud, nestleder Skeiv Ungdom. Vara: Åshild Marie Vige, leder Skeiv Ungdom.

- Helsedirektoratet: Nina Sømmer Andresen. Vara: Linn Rossiné (På slutten av 2012 byttet med Camilla Hjellev).
- Politidirektoratet: Trine Hinna. Vara: Ingvild Hoel.
- Arne Backer Grønningsæter, sosiolog/sosionom. Fafo – institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning. Vara: Tone Hellesund, dr. art etnologi. Rokkansenteret Uni Helse.
- Elsa Almås, psykolog/ NACS sexolog. Universitetet i Agder Vara: Åse Røthing, dr.theol., tidl. Senter for tverrfaglig kjønnsforskning. UiO.

1.3 Direktørens møte med interesseorganisasjonene

Det er også et årlig samarbeidsmøte mellom Bufdirs direktør og interesse- og brukerorganisasjonene på lhbt-feltet. Inviterte i 2012 var: LLH, Skeiv Ungdom, Helseutvalget, Smia/Revise f65, Foreningen for transpersoner, Harry Benjamin Ressurssenter, Homopositiv (ny). Skeiv Verden, Åpen Kirkegruppe (forfall) og SLM (forfall)

2. Etablering av LHBT-senteret

2.1 Prosjektutvikling

LHBT-senteret går over fra å være et prosjekt til at senteret er i fast drift medio juni 2013. Prosjektplanen 2012-13 ble revidert etter overførte oppgaver fra BLD i tillegg til tildelingsbrev for å gjennomføre flere tiltak i lhbt-handlingsplanen.

Utover arbeid med tiltak i handlingsplanen har de viktigste prosessene i 2012 vært

- Utvikling av lhbt.no og lhbt-basen.
- Merkevarerbygging av lhbt-feltet og LHBT-senteret gjennom infomateriell, nettaktivitet, aktiv nettverksbygging, bl.a. et lhbt-forskernettverk.
- Kompetanseheving gjennom deltakelse på konferanser i inn og utland, samt oppdatering på lhbt-feltet gjennom arbeid med forskningsutlysninger.

2.2 Visjoner

LHBT-senteret har to overordnede visjoner:

LHBT-senterets visjon er et godt liv for alle, uavhengig av seksuell orientering og kjønnsidentitet. Dette betyr at LHBT-senteret skal arbeide for bedre livskvalitet for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner. Om samfunnet inkluderer minoriteter på en bedre måte, blir det et bedre samfunn for alle. I mandatet til LHBT-senteret står det at det overordnede målet for Regjeringens politikk er: «Et samfunn med full aksept, respekt og åpenhet, uavhengig av seksuell orientering og kjønnsidentitet/-uttrykk.»

LHBT-senterets langsiktige mål er at alle offentlige ansatte og andre tjenesteytere skal ha med lhbt-perspektiver som en naturlig del av sin arbeidshverdag. Lhbt-personer skal i ulike livsfaser kunne oppleve alle tjenester og arenaer som inkluderende, relevante og respekterende. For å oppnå

dette, må lhbt-perspektiver mainstreames (følge en integreringsstrategi) i offentlig forvaltning, og på alle samfunnsarenaer.

2.3 lhbt.no og lhbt-basen

En nettbasert kunnskapsbase skal stå sentralt i senterets formidlingsarbeid. Nettsiden til LHBT-senteret ligger på Bufdirs hjemmeside, og domenet www.lhbt.no peker til siden. Foreløpig brukes siden slik som andre av bufetat.no sine sider, men både innholdsmessig og designmessig nyutvikling er i slutfasen per desember 2012.

Siden har vært i aktiv bruk i løpet av året. LHBT-senteret har publisert på lhbt.no omtrent to ganger i måneden. Faglige artikler som er publisert:

- Retten til en seksualitet – unge med utviklingshemning møter voksenlivet
- Behov for skeiv omsorg – om eldre og lhbt
- Skeiv med nedsatt funksjonsevne = både usynlig og selvlysende
- Mellom to filer (republisert fra kilden.no)
- Er hun på kontoret ved siden av lesbisk? Eller bifil kanskje? Om lhbt på arbeidsplassen, i anledning Komme-ut-dagen 8.10.
- LHBT på arbeidsplassen, eller noe du legger igjen hjemme?
- Europarådet setter lhbt på dagsorden. Konklusjonene fra konferanse i Strasbourg.
- Bufdir og LHBT-senteret med på historisk møte under FNs kvinnekonvensjon i 2012. Med lenker til Statssekretær Fiskaas innlegg om vold mot lbt-kvinner. Samt lenke til FNs rapport om menneskerettigheter for lhbt.
- Jobber du med å integrere lhbt-perspektiver? Her finner du 270 linker. (Info om forskningsrapporter som er samlet til lhbt-basen og som foreløpig er lagt i basen hos nbbf.no)
- Er handlingsplanen «skeiv nok»? Med lenke til rapport fra rundebordskonferansen om «Bedre levekår for lhbt».
- Historisk FN-debatt om seksuell orientering og kjønnsidentitet. (Pressemelding fra U D)
- Skeiv, muslim og menneske (republisering fra Fontene)
- LHBT-senteret besøkte Finland – med lenke til artikler i Hufvudstadsbladet og Finske utrikesministeriet.
- Ikke finn deg i det! Om LLH kampanje og nett-tjeneste mot hatkriminalitet. (med lenke til siden)

I tillegg har siden gitt informasjon om egne arrangementer og forskning.

LHBT-basen skal bli en åpen kunnskapsbase med tilgang til forskning og litteratur på lhbt-feltet. Hovedstrukturen ble ferdig utviklet i 2012, det gjenstår finpuss, avgjøring av ytre design og brukertesting. For å styrke arbeidet med basen og lhbt.no utlyste Bufdir en engasjementsstilling i 2012 som har ansvar for ferdiggjøring og drift.

3. Hovedfokus i 2012

Mye av LHBT-senterets virksomhet har i 2012 kretset rundt kunnskapsinnhenting og styrking av kunnskapsgrunnlaget. Flere forskningsprosjekter og kunnskapsoppsummeringer ble igangsatt blant annet om arbeidsliv, barn av lhbt-foreldre, lhbt-personer med innvandrerbakgrunn, og vold i nære relasjoner. LHBT-senteret ønsker å se flere diskrimineringsgrunnlag i sammenheng og har vært aktive både på funksjonshemmetfeltet og i arbeidet med kjønnslikestilling i Bufdir. Med hensyn til arbeidet for å få til interseksjonalitet har senteret særlig vært aktive i Forum for Likestillingsdata.

LHBT-senteret har i 2012 vært etterspurt som rådgivere og bidragsytere både nasjonalt og internasjonalt. Gjennom bidrag på mange konferanser og egne arrangementer, og ved å delta i styringsgrupper og referansegrupper, har LHBT-senteret målrettet bygget seg opp som merkevare og framstår i dag med egen faglig tyngde.

I Norge ønsker LHBT-senteret å bidra til at de offentlige myndighetene er gode på å inkludere lhbt-personer og lhbt-perspektiver i alt sitt arbeid. Det har senteret gjort blant annet ved å gi anbefalinger om videre lhbt-handlingsplanarbeid til den Interdepartementale koordineringsgruppen. Målet er at både lovgivere og tjenesteytere er bevisste på at ikke alle er heterofile, ikke alle føler seg hjemme i sitt biologiske kjønn og at måten å leve lesbiske, bifile, homofile og trans-liv er svært mangfoldig.

LHBT-senteret har fått en mengde nye oppgaver i 2012, særlig knyttet til handlingsplanen «Bedre levekår for lhbt 2009-2012». Levekårene til transpersoner har vært tydelig på dagsorden i 2012. Senteret har hatt fokus på å synliggjøre bifile og transpersoner, grupper som tidligere har fått lite oppmerksomhet, og var medarrangør for bi-synlighetsdagen og transminnedagen.

. LHBT-senteret begynte året med et vellykket samarbeid om å rekruttere homofile og lesbiske som fosterforeldre, og har hatt samarbeidsprosjekter med både familievernnet og barnevernet for å arbeide med kompetanseheving av sektoren. Senteret er dessuten aktivt med i styringsgruppene til LLHs Rosa kompetanse, både i helse, skole og justis, og bidrar så langt kapasiteten tillater i andre direktoraters prosjekter og handlingsplanarbeid.

4. Satsing på forskning – kunnskapshull skal tettes

I rollen som kunnskapsutvikler skal LHBT-senteret være knutepunkt for kunnskap og formidling om lhbt-spørsmål. Senteret ønsker å sette lhbt som fagfelt på dagsorden, både nasjonalt og internasjonalt, gjennom å tilrettelegge, formidle og bidra til å utvikle kunnskap.

LHBT-senteret har opprettet et forskernettverk, som nå består av 106 navn, og som får eposter om arrangementer og forskningsutlysninger. Forskernettverket ble invitert til LHBT-senterets seminar om «LHBT-kultur og skeiv kultur». For å tette kunnskapshull og bidra til å utvikle ny kunnskap på lhbt-feltet, er det igangsatt en rekke forskningsprosjekter. Det første av åtte ulike prosjekter ble levert i november:

4.1 «Usynlig og selvlysende – funksjonsnedsettelse og LHBT.»

Prosjektramme kr 625.000, samfinansiering med midler fra kap 846.21 og kap 847.21. Tildelt til Fafo etter anbudskonkurranse. Lansering av rapport på Fafo-frokost 1.11.2012.

I og med at det er forsket lite på denne doble minoritetsstatusen ønsket vi å få i gang et prosjekt som så på denne tematikken. Rapporten viser at gruppen på mange måter har vært usynlig, både innenfor lhbt-organisasjonene og innenfor organisasjoner av funksjonshemmede. Prosjektet er også en iverksetting av tiltak 53 i Regjeringens lhbt-handlingsplan: «økt bevissthet om lesbiske, homofile, bifile og transpersoner med funksjonsnedsettelser».

Hovedfunn:

- Det eksisterer et stort spenn i erfaringer med mobbing og diskriminering på bakgrunn å ha nedsatt funksjonsevne og i tillegg være lesbisk, homofil, bifil eller transperson. Noen har i liten grad erfaringer med mobbing og diskriminering, mens andre forteller om grove eksempler på dårlig behandling som må tas på alvor. Det gir imidlertid i liten grad mening å snakke om å være «dobbelts diskriminert». Erfaringene som fortelles handler enten om utfordringer knyttet til det å ha nedsatt funksjonsevne, eller knyttet til seksuell orientering eller kjønnsidentitet. Samtidig tyder informantenes fortellinger at det å ha en dobbelt minoritetsstatus forsterker utfordringene.
- Lhbt-personer med psykiske lidelser synes å være en særlig utsatt gruppe. Prosjektet har funnet historier som tyder på vanskelige møter med det offentlige hjelpeapparatet generelt og innen psykiatrien spesielt.
- Både lhbt- og funksjonshemmedes organisasjoner har gitt gruppen liten oppmerksomhet. Når det gjelder lhbt-organisasjoner er en av utfordringene å gjøre arrangementer mer tilgjengelige. Funksjonshemmedes organisasjoner bør i større grad sette tematikken på dagsorden.
- Det er viktig å skape møteplasser slik at lhbt-personer med nedsatt funksjonsevne får mulighet til å møte andre som seg selv

Rapporten funn skal følges opp i 2013.

4.2 Levekårene til lesbiske, homofile og bifile i Norge

Prosjektramme: 2,7 millioner. Tildelt i 2011 etter anbudskonkurranse: Uni Helse i Bergen. Forventet rapport: høst 2013, lansering før årsskiftet 2013.

I Norge har det ikke vært foretatt stor nasjonal undersøkelse om lesbiske, homofile og bifiles levekår siden 1999.. Prosjektet vil gi oppdatert kunnskap om livssituasjonen til lhb-personer gjennom en spørreundersøkelse i et nasjonalt representativt utvalg av lesbiske, homofile og bifile personer i Norge og i et sammenlignbart utvalg av heterofile. Videre omfatter den en stor undersøkelse om holdninger til lhbt-personer, basert på et representativt utvalg av den generelle befolkningen. Uni Helse har også valgt å bruke fokusgrupper for å belyse temaet «å leve helt/delvis skjult», og har også samlet inn lhbt-livshistorier via nettet.

4.3 «Alskens folk – Levekår, livssituasjon og livskvalitet for personer med kjønnsidentitetstematikk»

Prosjektramme: kr 625.000. Tildelt i 2011 til Likestillingssenteret på Hamar etter anbudskonkurranse: Rapport ble levert 19.12.2012. Lansering 24.1.2013 med seminar hos Bufdir.

Vi valgte og ikke ta transpersoner og transseksuelle i den store LHB-levekårsundersøkelsen som er beskrevet over, fordi denne gruppen skiller seg på flere områder fra lhb-personer. Det eksisterer lite forskningsbasert kunnskap om gruppens levekår i Norge. En viktig del av undersøkelsen var å finne ut av hva som finnes av eksisterende kunnskap både nasjonalt og internasjonalt. Transpersoner og transseksuelle skiller seg også ved at det ikke er deres seksuelle orientering, men kjønnsidentitet og/eller uttrykk som gjør dem til en minoritet.

Likestillingssenteret på Hamar har brukt fokusgrupper, intervjuer med organisasjoner og fagfolk, samt en internasjonal kunnskapsoppsummering for å belyse levekår, livssituasjon og livskvaliteten til transpersoner og personer som har opplevd eller opplever kjønnsidentitetsproblematikk.

Rapporten, som ble lansert lanseres i januar 2013, gir kunnskap om levekårene, spesielt innen områder som oppvekst, helse og arbeidsliv, samt hvordan det er å komme ut/leve åpent. Den gir videre innspill til tiltak for å bedre det offentlige tjenestetilbudet for denne gruppen.

Viktigste funn:

- Transpersoner og andre med kjønnsidentitetstematikk er en svært mangfoldig gruppe, som også har indre motsetninger.
- Det er stor uvitenhet om hva det innebærer å være transperson, men ikke uvilje i ulike tjenester.
- Det er stor forskjell i levekår og livskvalitet og krav på offentlige tjenester om man har diagnosen transseksualisme (er transseksuell) eller om man ikke har den (er transperson). Med diagnosen har man mange rettigheter og får god hjelp til å leve ut sin kjønnsidentitet, uten diagnose har man ikke krav på dette.
- Transpersoner opplever diskriminering i helsevesenet, på arbeidsplassen og på skolen. Det finnes dårlig med helsetilbud/offentlige tjenester for transpersoner.

4.4 Kartlegging av lesbiske, homofile, bifile og transpersoners utsatthet for vold i nære relasjoner.

Prosjektramme kr 500.000,- hvorav kr 300.000 utdelt i 2012 (resten i 2013). Tildelt NOVA etter anbudskonkurranse, oppstart 1.11.2012. Forventet prosjektrapport: mai 2013.

Lhbt-perspektivet skal også inn i Regjeringens handlingsplan mot vold i nære relasjoner, og LHBT-senteret fikk ansvar for å lyse ut et forskningsprosjekt om dette (Tiltak 20). Prosjektet ble utlyst som en kunnskapsoppsummering. Gjennom et litteraturstudium av foreliggende norsk og internasjonal forskning, vil NOVA kartlegge lesbiske, homofile, bifile og transpersoners utsatthet for vold i nære relasjoner, inkludert omfang, særpreg, situasjoner, konsekvenser, samt behov for hjelp og beskyttelse. NOVA foretar søk i databaser for vitenskapelige publikasjoner og konsulterer relevante interesseorganisasjoner og deres nettsider.

4.5 Forskningsprosjekt «Lesbiske, homofile, bifile og transpersoner i innvandrerbefolkningen.»

Prosjektramme Kr 625.000,- hvorav utdelt i 2012: 125.000,- (resten i 2013). Gitt etter utlysning til Fafo, med arbeidstittel: «Minoritet i minoriteten». Forventet prosjektrapport: Juli 2013.

Hovedmålet for forskningsprosjektet er å belyse hvordan det oppleves å befinne seg i krysningspunktet mellom normer for kjønn og seksualitet i henholdsvis ulike minoritetskulturer og i det norske samfunnet. Det gjelder for eksempel håndtering av forventinger fra minoritetsmiljøer og lhbt-miljøer i Norge. Det kan også være aktuelt å fokusere på utfordringer knyttet til psykisk helse. Prosjektet er en oppfølging av tiltak 3 i Regjeringens lhbt-handlingsplan.

Vi planlegger, sammen med Fafo, lansering av rapporten som en del av en seminarrekke om ny lhbt-forskning under Skeive dager i Oslo.

4.6 «Forskning om barn som vokser opp i familier der foreldre er lesbiske, homofile, bifile og/eller transpersoner»

Prosjektramme kr 325.000, utbetalt i 2012. Kunnskapsoppdatering. Prosjektet ble tildelt NOVA, etter anbudskonkurranse, forventet prosjektrapport i april 2013.

Det er et behov for mer samlet kunnskap om forholdene for barn som vokser opp med foreldre som er lesbiske, homofile, bifile og/eller transpersoner. Forsking om dette er et av tiltakene i Regjeringens lhbt-handlingsplan (Tiltak 6). Det finnes mange internasjonale undersøkelser, og en god del er også utført i Norge, uten at dette har blitt sammenstilt. Det skal derfor, og først, utarbeides en kunnskapsoppdatering av eksisterende forskning på temaet, På bakgrunn av eksisterende statistikk skal NOVA deretter få frem et anslag for hvor mange barn dette gjelder i Norge.

4.7 Arbeidslivs-kunnskapsoppsummering

Prosjektramme: kr 500.000,- utdelt i 2012: kr 125.000,- (resten i 2013). Prosjektet er tildelt Fafo etter utlysning. Forventet tidspunkt for avslutning av prosjektet er juni 2013.

LHBT-senteret utlyste en kunnskapsoppsummering og dokumentasjonsanalyse om diskriminering og inkludering av lhbt-personer på arbeidsplassen, som oppfølging av tiltak 4 i Regjeringens lhbt-handlingsplan. Rapporten skal for det første oppsummere eksisterende forskning på temaet både fra Norge og andre land vi kan sammenlikne oss med. For det andre gjennomføres en dokument-studie av diskrimineringssaker der seksuell orientering og/eller kjønnsidentitet er årsak for diskrimineringen. Det finnes få slike saker fra Norge, så det er ønskelig at studien tar for seg andre land som har erfaring fra flere saker (f.eks. Storbritannia), med en diskusjon om hvorvidt erfaringene fra andre land også kan tenkes å være overførbare til Norge.

4.8 Forskningsformidling

LHBT-forskningsantologi: Fafo har fått tilskudd fra Bufdir til å utarbeide en antologi som oppsummerer norsk forskning om levekår og livssituasjon for lesbiske, homofile og bifile på 2000-tallet. LHBT-senteret er del av prosjektet ved at Bjørn Lescher-Nuland og Hans Wiggo Kristiansen både er tilknyttet prosjektet som medredaktører av antologien og som bidragsytere. Antologien skal lanseres sommeren 2013.

LHBT-senteret har i 2012 også gitt noen mer begrensede oppdrag om forskningsformidling: Universitetet i Agder skal oversette «**Standards of Care for Transgender Health**» «Standardene» gis ut av Word Professional Organisation for Transgender Health, som består av verdens fremste fagfolk på feltet. Oversettelsen skal også bidra med et eget kapittel for å formidle sammenhengen mellom disse standardene og den norske situasjonen. I tillegg har Fafo fått i oppdrag å følge opp «**Usynlig-selvlysende**» med engelskspråklig artikkel, og eventuelt seminar.

5. LHBT-senteret i Verden 2012

En god del av LHBT-senterets aktivitet i 2012 har dreid seg om internasjonalt arbeid og samarbeid. Senteret har deltatt på internasjonale konferanser og møter som bidragsytere og innledere.

5.1 Vertskap for europeiske nettverksmøte

Den største internasjonale satsingen i 2012 var å takke ja til å være vertskap for høstmøtet til The Informal Network of Governmental LGBT Focal Points. På vegne av BLD var LHBT-senteret vertskap for det niende møtet i dette viktige europeiske nettverket mellom lhbt-positive myndigheter.

Bilde: Møteleder Ben Backs og Bjørn Lescher-Nuland lytter til Statssekretær i BLD, Ahmad Ghanizadeh, som holdt åpningstalen på nettverksmøtet for lhbt-positive myndigheter i Europa.(Foto: LHBT-senteret)

Møtet hadde 35 deltakere fra Albania, Berlin (Tyskland), Estland, Finland, Flandern (Belgia), Frankrike, Italia, Latvia, Montenegro, Polen, Serbia, Spania, Sverige, Nederland, Europarådet, EU kommisjonen, European Union Agency for Fundamental Rights (FRA) og FNs høykommissær for menneskerettigheter. I tillegg deltok Håkon Haugli (Stortinget/ lhbt-rapportør for Europarådets komité for likestilling og diskriminering), Juul van Hoof (Movisie/Nederland), og Joël le Déroff (ILGA-Europe) som gjester og innledere på møtet. Møtet ble formelt åpnet av statssekretær Ahmad Ghanizadeh, og med innledning fra Bufdir og LHBT-senteret (Hanne Grasmø). Møteleder var Bjørn Lescher-Nuland (LHBT-senteret).

Tema for nettverksmøtet var «Practice what you preach and preach what you practice», med et ønske om å belyse hvordan arbeid nasjonalt og internasjonalt henger sammen og bør ses i sammenheng.

Nettverksmøtet satt internasjonalt engasjement på dagsorden og belyste sammenhenger mellom politikk nasjonalt og hva man uttaler i internasjonale fora. I tillegg var hatvold mot lhbt-personer og det såkalte Regnbuekommuneprosjektet (Nederland) tema på møtet.

5.2 Internasjonale konferanser/seminarer der LHBT-senteret har bidratt:

16.-17.2 «Vadå HBTI?», Helsinki

Det finske Utenriksdepartementet inviterte til seminar om hvordan myndighetene kan fremme lhbt-rettigheter. LHBT-senterets Hanne Grasmø var invitert til å holde et av hovedinnleggene, om det norske handlingsplanarbeidet og LHBT-senterets funksjon og oppgaver. I etterkant av seminaret ble det også avholdt møter med det finske likestillingsombudet, samt forskernettverk for lhbt-forskning på Universitetet i Helsinki.

Bilde: Den største svenskspråklige avisen i Finland, Hufudstadsbladet, hadde dobbeltsidig reportasje om norske myndigheters lhbt-politikk, og refererte mye av Grasmøs innlegg (bildet er fra artikkelen).

27.2-4.3 I delegasjonen til FNs kvinnekommisjon. New York

LHBT-senteret bidro med forberedelser til møtet (side-event) om Vold mot lesbiske, bifile kvinner og transpersoner. LHBT-senteret lagde faktaark, talepunkter og samarbeidet med Nederland og Storbritannia om opplegget for møtet. Bjørn Lescher-Nuland var i delegasjonen.

Til venstre: Bjørn Lescher-Nuland representerer Norge i FN som del av delegasjonen til FNs kvinnekommisjon i New York. (foto: Norway UN, New York)

Til høyre: Bak sterke kvinner i FN, sitter en mann fra LHBT-senteret. Senteret hadde forberedt møtet om «Vold mot lesbiske, bifile og transpersoner» fra norsk side.

27.3 Europarådskonferanse: «Combating discrimination on the grounds of sexual orientation and gender identity across Europe. Sharing knowledge and moving forward.»

Storbritannia har kampen mot diskriminering på grunnlag av seksuell orientering eller kjønnsidentitet som en hovedprioritering i sitt formannskapsprogram i Europarådet. Som et ledd i

dette, arrangerte de en konferanse i Strasbourg 27. mars 2012. Et hovedformål med konferansen var å sette fokus på Ministerkomiteens anbefaling (2010) nr. 5 til medlemslandene om tiltak for å bekjempe av diskriminering på grunnlag av seksuell orientering og kjønnsidentitet, vedtatt 31. mars 2010, og særlig på oppfølgingen av denne. LHBT-senteret deltok på konferansen som norsk representant, sammen med den norske delegasjonen til Strasbourg.

28.3: LGBT Focal Point, Strasbourg.

Nettverket hadde 30 deltakere på møtet, der Storbritannia var vertskap. Foruten Norge var 16 land/regioner representert. I tillegg deltok representanter fra Fundamental Rights Agency (FRA), den

europaiske lhbt organisasjonen ILGA, EU kommisjonen og Europarådets lhbt-enhet. Møtet ble holdt i Europarådet. Møtet diskuterte status for arbeid med lhbt fra deltakerlandene, samt hvordan nettverket skulle legge opp sine nettverksmøter i tiden fremover. *Bilde: Viktige europeiske kontakter for LHBT-senteret, fra venstre Marie Ek (Sverige), Emma Reed (Storbritannia), Nathalie Chuard (Sveits), Bjørn Lescher-Nuland (LHBT-senteret/Norge), Evelynne Paradis (ILGA Europe) og Jovan Kojicic (Montenegro)*

6.8: “The Nordic LGBT Workplace Forum”, Stockholm

Arbeidslivsseminar hvor LHBT-senteret deltok på vegne av BLD, AD og UD. Et av temaene på «Nordic LGBT Workplace Forum» var hvordan man kan kombinere en menneskerettighetsbasert tilnærming med mangfoldsstrategier i innsatsen for et inkluderende arbeidsliv. På konferansen deltok ledere fra flere store nordiske virksomheter som IKEA og Swedbank, i tillegg til representanter for større internasjonale selskaper som Hewlett Packard, KPMG og Microsoft.

LHBT-senteret ved Bjørn Lescher-Nuland var også en av plenumsinnlederne på konferansen. Han presenterte funn fra forskningsprosjektet han tok del i på Fafo med presentasjonen «LGBQ in the workplace – still left at home?».

Lescher-Nuland deltok også i et nordisk ekspertpanel som diskuterte hvordan vi bedre kunne samarbeide ved å bringe de ulike nordiske lands initiativer i arbeidet nærmere hverandre slik at landene kan løfte hverandre og sammen arbeide mot et felles mål om likestilling også med hensyn til seksuell orientering og kjønnsidentitet i arbeidslivet.

12.12: ILGA World. Workshop "Reaching out to LGBT-friendly governments."

Nettverket “Governmental LGBT Focal Points” arrangerte workshop på verdenskonferansen for lhbt-organisasjonene. Hans Wiggo Kristiansen var ansvarlig for LHBT-senterets del av workshopen:

“How can NGOs play a role in the sensibilisation of national governments to take leadership in their region?”.

I 2012 har LHBT-senteret dessuten deltatt på **IALMS Conference 2012 i Amsterdam** (International Archives, Libraries, Museums and Special Collections Conference on the Future of Lesbian, Gay,

Bisexual and Trans Histories.), **Stockholm Pride**, bl.a. om seniorboliger for lhbt, lesbiske overgrepshistorier, utfordringer for partnere til transpersoner, samt BDSM for personer med funksjonsnedsettelse, **UK LGBT Health Summit, i Storbritannia**, samt **ILGA Europe i Dublin**.

Bilde: Hanne Børke-Fykse, prosjektleder for Rosa Kompetanse holder innlegg. (Foto: LHBT-senteret)

I forbindelse med LHBT-senterets internseminar i Stockholm ble det arrangert møter med Sosialstyrelsens transprosjekt, samt Marie Ek, lhbt-rådgiver i Arbeidsdepartementet.

5.3 Bistand til Europarådets LGBT-unit

Et annet viktig internasjonalt arbeid LHBT-senteret har vært med på er **en undersøkelse i Europarådets medlemsland om status i lhbt-arbeidet**. Dette er en oppfølging av Europarådets ministerkomites anbefaling CM 2010/5, om lhbt-arbeid. Undersøkelsen gjøres i regi av CDDH komiteen i Europarådet. LHBT-senteret ved Bjørn Lescher-Nuland har bistått Europarådet med innspill til spørsmålsformuleringer og utforming av spørreskjema som ble brukt i undersøkelsen forut for behandlingen i CDDH komiteen. LHBT-senteret har også i løpet av høsten 2012 oversatt anbefalingene til norsk.

6. Pådriver for integrering av lhbt-perspektivet

Et av LHBT-senterets viktigste mål er å bidra til likeverdige offentlige tjenester, der lhbt-perspektivet er en naturlig del av jobben for offentlig ansatte og i offentlige tjenester. I dette arbeidet skal LHBT-senteret støtte og styrke lhbt-organisasjonene, lytte til deres råd og formidle deres kunnskap videre, men ikke overta deres rolle. Senteret skal bidra til å spre kunnskap som finnes i FoU-miljøer om lhbt-feltet, og foreslå kompetanseheving der dette virker nødvendig. Senteret skal også følge med på og videreformidle god praksis på feltet, som for eksempel ble gjort under Homotinget. LHBT-senteret arrangerer egne arrangementer, og tar initiativ til arrangementer hvor senteret samarbeider med andre.

Bilde: Hanne Grasmø på Homotinget med Sunniva Ørstavik (Likestillingsombud), Bård Nylund (LLH) og Patricia Kaatee (Amnesty). Her ble aktuelle lhbt-tema diskutert. Statsråd Inga Marte Thorkildsen holdt innlegg og var aktiv deltaker under hele møtet. (Foto: LHBT-senteret)

6.1 LHBT-senterets egne arrangementer

Senterets to store arrangementer i 2012 var et forskerseminar om «Skeiv kultur» og et stort internasjonalt nettverksmøte for lhbt-byråkrater i Europa. Senteret har også vært en aktiv samarbeidspartner og initiativtaker overfor lhbt-organisasjonene for å sette bifile og transpersoner på dagsorden gjennom åpne seminarer, og har invitert internasjonale organisasjoner til å samarbeide tettere med lhbt-positive myndigheter.

LHBT-senteret har hatt ansvar for to interne fagmøter i Bufdir. Et omhandlet LHBT-senterets internasjonale arbeid med særlig fokus på FNs kvinnekommisjon. Det andre fagmøtet var om hiv/aids med informasjon om Regjeringens strategiplan Aksept og mestring, og med innleder fra Aksept om arbeidet med barn og unge med hiv/aids.

LHBT-senterets utadrettede arrangementer i 2012 var:

Stands på Skeive dager i Oslo, i samarbeid med LDO.

LHBT-senteret hadde vakt hver dag, delte ut den nye info-folderen om LHBT-senteret og informerte med besøkende om senterets arbeid, samt og tok runden til alle de andre standene for utveksling av informasjon.

Frihet med "Bi-smak». Finnes en bifil identitet, og hvem trenger den?

Arrangement på Litteraturhuset i samarbeid med LLH Oslo-Akershus og Skeivt studentforum. Seminaret, som hadde om lag 60 deltakere, kom i stand etter initiativ fra LHBT-senteret med et ønske om å markere den internasjonale bisynlighetsdagen 23.9, og løfte fram tematikk for denne gruppen som ofte blir usynlige i lhbt-begrepet. LHBT-senteret inviterte forsker Malena Gustavsson fra Uppsala Universitet som har skrevet doktorgrad om bifile kvinners praksis og politikk. Påfølgende paneldebatt med forskere og aktivister. . Tematikken ble fulgt opp dagen etter i et møte i LLH om hvordan organisasjonene bedre kan inkludere politikk og tiltak for bifile i sitt arbeid.

«Hva er skeiv/lhbt-kultur, og hvordan bevare denne?», forskerseminar

LHBT-senteret inviterte til forsker- og nettverksseminar i Bergen, i samarbeid med et miljø ved Universitetet i Bergen som arbeider for å lage et lhbt-arkiv. Et viktig siktemål med seminaret, som er oppfølging av tiltak 7 i lhbt-handlingsplanen, var å stimulere til ny norsk forskning om skeiv kultur/lhbt-kultur. Et annet siktemål var å sørge for bedre systemer for arkivering og bevaring av lhbt-kultur som kan ha historisk verdi. Over 30 forskere, aktivister og andre ressurspersoner deltok på seminaret i Bergen. Det ble innledet om og diskutert hva som ligger i begreper som skeiv kultur eller lhbt-kultur, hvordan det kan forskes om slik kultur, og hvordan vi sikrer at skeiv kultur/lhbt-kultur bevares for ettertiden. Tone Hellesund (bildet) fra Universitetet i Bergen og Hans Wiggo Kristiansen fra LHBT-senteret ledet seminaret, praktisk arrangør var Hordaland LLH.

Budsjettrammen for seminaret var kr 200.000,-. Endelig rapport samt filmklipp fra seminaret ferdigstilles våren 2013. Filmklippene blir gjort tilgjengelige på lhbt.no.

«Helse en menneskerett – også for transpersoner?»

Arrangement kom i stand gjennom samarbeid mellom LHBT-senteret og transpolitisk utvalg i Skeiv Ungdom i forbindelse med den internasjonale Transminnedagen 20.11. Ca 80 personer deltok på arrangementet, noe vi var svært fornøyd med. Skeiv Ungdom innledet med å markere transminnedagen, blant annet ved å fortelle sterke skjebnehistorier til unge transpersoner. Det var deretter innlegg fra forsker og leder for prosjektet «Alskens folk – livskvalitet, livssituasjon og levekår for mennesker med kjønnsidentitetstematikk», fra Likestillingssenteret. I paneldebatten deltok Cathrine Halsaa (Menneskerettighetsavdelingen i UD), Åse Knutsen (Høgskolen på

Lillehammer og LLH Transpolitisk utvalg), Esben Esther Pirelli Benestad (Allmennlege med lang klinisk erfaring med transpersoner og professor i Sexologi ved UiA), Emil Wilmar (Transpolitisk utvalg i Skeiv Ungdom) og Janneke van der Ros (seniorforsker v Likestillingssenteret).

Panelet som diskuterte helseutfordringer for transpersoner på transminnedagen (fra venstre) Esben Esther Pirellie Benestad, Åse Knutsen, Emil Wilmar og Janneke van der Ros. (Foto: Julie Jacobsen)

6.2 Pådriver og rådgiver for kompetanseheving i offentlig sektor

LHBT-senteret har bidratt i arbeid for å øke lhbt-kompetansen i barnevernet, familievernnet, og i fosterhjemstjenesten: «**Hva trenger barn og unge med alternativt kjønnsuttrykk – og deres familier**»

Kompetansehevings og utviklingsprosjekt i familievernnet. Oppfølging av tiltak 51 og 16 i Regjeringens lhbt-handlingsplan. Økonomisk ramme kr 300.000. Tildelt mai 2012.

Gjennomført som et utviklingsarbeid i samarbeid med tre familievernkontor som har meldt seg som fyrtårn for LHBT: Stavanger, Enerhaugen og Gjøvik. Seksjon for familie- og oppvekst i Bufdir satt i prosjektgruppa sammen med LHBT-senteret. Prosjektgruppa har gjennomført møter med lhbt-organisasjoner og fagpersoner i Norge, Seksjon for transseksualisme ved Rikshospitalet og reist på en studietur til Glasgow og Sandyford Gender Clinic. Det er utarbeidet en intern prosjektrapport.

Rosa Kompetanse i Barnevernet

Pilotprosjekt for kompetanseheving på lhbt. Økonomisk ramme kr 114.000,- ble tildelt Rosa Kompetanse i LLH i 2011, og ferdigstilles med evalueringsrapport vår 2013.

Utviklingsprosjektet er en oppfølging av tiltak 23 i Regjeringens lhbt-handlingsplan. Formålet er å bidra til at tjenestene i det statlige barnevernet og den kommunale barnevernstjenesten skal kunne hjelpe og følge opp ungdom som er lesbiske, homofile, bifile eller transpersoner..

Utviklingsprosjektet skal i første omgang prøves ut på institusjoner i det statlige barnevernet.

Utviklingsprosjektet har hatt en referansegruppe som i tillegg til Bufdir og LLH har hatt deltakelse fra Landsforeningen for barnevernsbarn og RVTS. Pilot-kursene blir gjennomført i Bufetat region øst i fem institusjoner og en evalueringsrapport vil foreligge vår 2013. Institusjonene som deltar i prosjektet vil få en plakat som kan henges opp, som skal signalisere til ungdom på institusjon kan snakke trygt med ansatte.

Forum for likestillingsdata

LHBT-senteret ved Bjørn Lescher-Nuland har deltatt i Forum for likestillingsdata, siden forumets oppstart sommeren 2011. Dette er et forum mellom databrukere (ansvarlige fra ulike likestillingsfelt i BLD, Bufdir, LDO og Reform) og dataprodusenter (SSB) som et ledd i innsatsen for en mer helhetlig og systematisk tilnærming til innhenting av data som kan belyse likestilling og diskriminering på ulike grunnlag. Forumet har på bakgrunn av sitt arbeid utarbeidet en rapport for BLD som oppsummerer diskusjonene i forumet.

6.3 Å spille andre gode: Nettverksbygging og styringsgrupper

I løpet av 2012 har LHBT-senteret styrket sin kontakt med alle lhbt-organisasjonene i Norge, og mange internasjonale. Vi samarbeider for å bidra til kompetanseheving i det offentlige, og sette viktige lhbt-tema på agendaen i den offentlige debatt.

LHBT-senteret sitter i følgende styringsgrupper: Rosa Kompetanse Justis, Rosa Kompetanse Helse, Rosa Kompetanse Barnevern, Rosa Kompetanse Skole. I tillegg har vi opprettet et «Forum for lhbt og likestilling» sammen med Likestillingsombudet. Senteret har også deltatt i referansegruppen for Nasjonal helseplan, og i koordineringsgruppe for oppfølging av Nasjonal handlingsplan for hiv/aids «Aksept og Mestring».

Som oppdragsgiver har vi deltatt/deltar i referansegruppene for forskningsprosjektene «Usynlig og selvlysende», «Levekår for lesbiske, homofile og bifile», «Alskens Folk» og «Innvandrere og LHBT».

Gjennom året har vi hatt en rekke viktige møter for samarbeid og nettverksbygging, blant annet med LDO, Kilden.no, Malena Gustavsson/LLH OA, skeive BDSM/fetisj-organisasjoner, Harry Benjamin Ressurssenter, Helseutvalget, Interdepartemental gruppe for Aksept og mestring (hiv/Aids), Stensveen Ressurssenter og Rikshospitalets Seksjon for transseksualisme.

7. SPRE ORDET! - LHBT-senteret bidrar på konferanser, på nett og i media

En viktig rolle for LHBT-senteret er å gi faglige bidrag på lhbt-feltet, enten det er gjennom foredrag, nettsaker eller intervjuer i media. For å gjøre senteret kjent og etterspurt i en oppstartfase har produksjon av infomateriell vært viktig: en infofolder, rollups, pressebilder ansatte og illustrative lhbt-bilder til en billedbank for utadrettet kommunikasjon.

LHBT-senterets Hans Wiggo innledet på Oslo Queers arrangement om vold i lesbiske og homofile parforhold. (Foto: Blikk)

7.1 Konferanser og seminarer i Norge der LHBT-senteret har bidratt

Senteret blir invitert som foredragsholdere, innledere til debatt, paneldeltakere og for å hilse og åpne konferanser. I 2012 har mange ønsket å høre om senterets arbeid og om lhbt-handlingsplanen.

30.1 Ekspertkonferanse om begreper og forståelsesmåter i «voldsfeltet», i regi av ISF og IMDI

13.2: Årsmøte i Arbeiderpartiets homonettverk, innlegg om LHBT-senterets arbeid.

23.-24.4: Nasjonalt Rosa Kompetanse-seminar. Hanne Grasmo holdt innledning om LHBT-senterets arbeid. **13.4 Årsmøte i Foreningen Transpersoner i Norge**, hilsen og innlegg om LHBT-senteret.

13.4: Åpning av Skeiv Ungdoms landsmøte, Drammen. Hilsningstale fra Hans Wiggo Kristiansen.

26.4: Møte i Seniorgruppa i LLH – Hans Wiggo Kristiansen holdt innlegg om sin bok «Masker og motstand. Diskré homoliv i Norge 1920-1970».

5.6: “Kan kjønn og funksjonshemming forstås uavhengig av hverandre?” Seminar arrangert av Senter for tverrfaglig kjønnsforskning, UiO. **23.6: Pride-House i Oslo.** LHBT-senteret ledet debatt: «Ung, kåt og usikker» - om hvordan lhbt-ungdom får samlivs- og seksualopplæring

Bilde: Hanne Grasmo leder debatt om seksualopplæring for lhbt-ungdom til fullsatt sal. I panelet var både Ung BDSM, Misjonsungdom, NRK Trekant og Helsestasjonen for LHBT-ungdom representert. Foto: LLH Oslo Akershus

24.6: **Pride-House i Oslo.** Hans Wiggo holdt Innlegg i paneldebatt om **fysisk og psykisk vold i samkjønnede forhold**, mens Bjørn Lescher Nuland deltok i debatt om eldre lhbt-personer.

29.06: «**Homotinget**» - diskusjon om aktuelle lhbt-tema, arrangert av Arbeiderpartiets homonettverk. Hanne Grasmø satt i panelet.

19.07: **Jafnadr** 2012– Skeiv Ungdoms sommerleir. Workshop «**Hva er skeiv seksualitet?**»

16.-18.8: «**Thought as Action. Gender, Democracy and Freedom**» i Bergen. I regi av Senter for kvinne- og kjønnsforskning, UiB. Hans Wiggo Kristiansen deltok med innlegg: **”Naked civil servants? The establishment of a state-run LGBT knowledge centre in Norway”**.

7.9: **Kjønns mangfoldsdagene ved Mjøsa.** Åpningsinnlegg ved Hanne Grasmø. 13.9: **RVTS-konferanse for familievern.** Innlegg om lhbt-perspektiver på tvangsekteskap.

14.9: Trondheim Pride: «**LHBT-ungdom, helse og utdanning**». Hans Wiggo Kristiansen innledet om «**Forskning, kunnskapsstatus og hvilke utfordringer LHBT-senteret ser for sin målgruppe mht. helse og utdanning**».

16.9: **Trondheim Pride: Senioraften.** Hans Wiggo Kristiansen holdt innlegg: «Kjærlighet-karusellen, om voksne homofile menns livshistorier og vilkår for kjærlighet mellom menn».

13.-14.10: **Wish-konferanse, Oslo.** Konferanse for kvinner og trans som liker kvinner og fetisj/bdsm. 14.11: «**Minoritetshelse – ikke bare for innvandrere!**». Oslo kommunes Utviklingssenter for hjemmetjenester (med støtte fra Bufdir) – med fokus på eldre lhbt-personer. Bjørn Lescher-Nuland holdt innlegg. *Bilde: Seniorsamling LLH OA – Bjørn innlegg om eldre lhbt-personers helse- og omsorgsbehov. (Foto: LLH Oslo Akershus)*

5.12: **Minerva frokostmøte om Skam.** Hanne Grasmø innledet og satt i panel.

Ellers har LHBT-senteret vært deltakere på en rekke andre konferanser, blant annet SKOK-seminar: «Threatening Masculinities – Threatening Men» (Senter for kvinne- og kjønnsforskning, UiB), Debatt på Litteraturhuset om skeiv teori (Skeiv Ungdom/Litteraturhuset), Oslo Queer Festival, Skeive filmer Seminar om tvangsekteskap i et lhbt-perspektiv (Skeiv Verden/ Høyres stortingsgruppe, Nordisk ministerrådsmøte om surrogati, Fagdagen om personer med nedsatt

funksjonsevne og seksualitet (Høgskolen i Akershus, delfinansiert av Bufdir) og Konferanse arrangert av BLD om oppfølgingen av CEDAW i Norge.

7.2 Nettaktivitet

Aktiviteten på nett har økt sterkt siden i fjor. Målet for senterets utadrettede kommunikasjon i 2012 har vært å bli en kjent aktør, hos organisasjoner, offentlige etater og allmenheten. I påvente av relansering av www.lhbt.no med en kunnskapsbase, har ikke denne siden blitt promotert aktivt, men LHBT-senteret har i løpet av året publisert 24 saker på denne hjemmesiden hos Bufdir (se oversikt over saker under «Etablering av senteret»). Senteret har vært med på å arrangere et nettmøte om fosterhjem sammen med Gaysir, der Bufdirs direktør Mari Trommald og LLHs leder Bård Nylund svarte på spørsmål sammen med LHBT-senterets Hanne Grasmø. På Sosiale media har senteret også gjort seg bemerket, særlig på Facebook. Målet med facebookaktiviteten er tredelt: for det første å vise til [lhbt.no](http://www.lhbt.no), for det andre å informere om LHBT-senterets aktivitet og arrangementer og for det tredje å gi lenker og informasjon som kan bidra til at leserne øker sin kunnskap om lhbt-feltet.

Antall følgere på Facebook har økt fra 110 ved forrige årsskifte, til 310. Postene når minst dobbelt så mange, opp til ca 1800 personer. LHBT-senteret har postet 297 ganger i løpet av 2012, hvorav egne kommentarer: 70, lenker til egne sider, eller om Bufdir og LHBT-senteret: 56, og lenker til andre aktuelle sider: 121.

På Twitter har ikke aktiviteten vært så stor, 99 følgere og 44 twittringer. LHBT-senteret blir nevnt i andres twittringer, og ble blant annet valgt til «lukevindu» i Skeiv Ungdoms Twitter-adventskalender på grunn av godt arbeid.

7.3 Artikler og informasjon

LHBT-senteret har som mål, i tillegg til stor nettaktivitet, å utgi noen papirpublikasjoner for å hjelpe myndigheter og tjenesteytere å inkludere lhbt-perspektivet. I år ga senteret ut en informasjonsbrosjyre om LHBT-senteret, på norsk og engelsk, som samtidig løfter fram de viktigste utfordringene når man skal jobbe med lhbt-politikk og tiltak: Tjenester som treffer alle, synliggjøring av at ikke alle er heterofile og at det ikke er lett å «komme ut» for alle.

Eget faglig stoff som senteret har produsert i år er artikler til en antologi om lhbt-forskning, en kronikk på nett «Skråtak i homohuset», og i tillegg syv artikler for «Store norske på nett», dette har vært krevende definisjoner på et felt der det ikke råder enighet, hverken blant fagpersoner eller organisasjoner: LHBT-senteret har skrevet om: Transperson, transseksualisme, transvestitt, intersex, skeiv, skeiv teori, og lhbt.

7.4 Medieåret 2012

LHBT-begrepet blir mer brukt i media i 2012 enn i 2011, til sammen 537 artikler, med topper rundt Skeive dager og forskningslanseringen til Fafo. **Under følger en oversikt over oppslag i media:**

Januar

- Prosjektleder for LHBT-senteret er en av de nominerte til Gaysirs årlige [lesbetopp](#).

Februar

- Namdalsavisa skriver om at LHBT-senteret har utlyst forskning om vold i nære lhbt-relasjoner.
- Om Fafos forskning og LHBT-senteret i Blikk <http://www.blikk.no/nyheter/item/8128-dobbel-diskriminering>
- «Frykter møtet med helse- og omsorgssektoren» (Bjørn Lescher-Nuland om eldre og lhbt) <http://www.gaysir.no/artikkel.cfm?CID=15122>
- Hanne Grasmø hadde kronikk på Gaysir om diskriminering innad i lhbt-miljøene. Se bildet

Skråtak i homohuset

Hanne Grasmø, prosjektleder LHBT-senteret

Publisert 13.02.12

SKEIV REFLEKSJON: Er takhøyden raus nok for alle skeive, i de miljøene du ferdes? Jeg opplever at enkelte grupper har vanskeligheter med å stå fram, og stå oppreist, i «homohuset», i aktivismiljøene. LHBT-begrepet er ikke automatisk inkluderende.

På forsiden

Dagens seksualundervisning er ikke for alle
1 kommentar

Se travel mann

Mars

- Nettmøte om homofile fosterforeldre, sammen med direktør Mari Trommald og leder i LLH Bård Nylund. Flere saker/intervjuer i forbindelse med LHBT som fosterhjem. Se bildet. (Foto: Gaysir)

- Hufudsstadbladet i Helsinki om norske myndigheters lhbt-arbeid, etter Hanne Grasmø's innlegg på konferanse med Finsk U D.

Juni

- «Den største utfordringen er folks frykt for å være åpne». Gaysir intervjuet Bjørn Lescher Nuland om LHBT i arbeidslivet: <http://www.gaysir.no/artikkel.cfm?CID=15269>
- Hanne Grasmø blir intervjuet i Framtida.no om den usynlige minoriteten. <http://www.framtida.no/articles/den-usynlige-minoriteten>
- Bjørn Lescher-Nuland intervjues av en russisk tv-kanal om lhbt-personers situasjon i Norge.

- Hans Wiggo Kristiansen innledet om vold i lesbiske og homofile parforhold på Oslo Pride, og Blikk lagde sak: <http://www.blikk.no/nyheter/item/8678-må-bryte-tausheten>

August

- Gaysir ber Hanne Grasmø dele rose til kjent lhbt-person: «Jeg er lei av at alle skal være like» 13.8.
- Bjørn Lescher-Nuland blir intervjuet i forbindelse med Nordic Workplace Forum, lagt ut på youtube.
- Hamar Dagblad skriver om Likestillingssenteret, forskningsoppdraget «Alskens Folk» og Kjønnsmangfoldsdagene: «Kjønnsvariasjonene skal fram i lyset». 30.08.

September

- Flere nettsaker om Kjønnsmangfoldsdagene rundt Mjøss, blant annet Blikk (4.9) og Gaysir (7.9)Gaysir. Publisert på nett 07.09.2012 11:46.
- LHBT-senteret og prosjektet «Vold i nære lhbt-relasjoner, nevnt i Dag og Tid- artikkelen: Meir vald mot minoritetshomofile. 14.9

- «Jeg gir deg fem år så er du homo» Intervju i anledning arrangementet på bidagen – sak i Gaysir, der Hanne Grasmø ble intervjuet sammen med Hans Heen Sikkeland LLH Oslo Akershus og Nora Mehse, Skeivt studentforum. (Bilde er fra saken i Gaysir)

Oktober

- Blikk og Gaysir skriver om en liten økning i statens lhbt-budsjettet (8.10), og også om LHBT-senteret.
- Kilden.no lager oppfølgingsartikkel fra Bi-synlig-dagen «Mellom to filer», 16.10, som lhbt.no re-publiserte.

November

- Ny tid skriver sak om norske myndigheters asylpolitikk for lhbt-personer. Jøndal fra UDIsier i intervjuet: « *UDI er opptatt av å videreutvikle vår kompetanse på*

dette temaet. God kompetanse er viktig for vår tilrettelegging under intervju og for å kunne foreta gode vurderinger, blant annet knyttet til troverdighet. Økt kunnskap om hva det innebærer å tilhøre seksuelle minoriteter i ulike regioner, er viktig i den forbindelse. Vi holder blant annet på å utarbeide en intervjuguide, og vi har invitert LLH og LHBT-senteret til samarbeid.»

- Usynlig – selvlýsende, mye presse i forbindelse med lanseringen av forskningsrapporten.: Nett-streaming, 90 ulike publiseringer av NTB-pressemelding, flere nettartikler, både hos funksjonshemmedes organisasjoner og hos lhbt-organisasjoner, samt enkelte aviser/nettsteder.

- Stort intervju i Gaysir med alle på senteret i anledning 1-års-dagen for lanseringen av LHBT-senteret: «Jeg bryr meg ikke om hva folk gjør i senga», med intervju av alle i senteret.(Foto: Gaysir.)

- Mange nettsteder skrev om Transminnedagen, og stor aktivitet på Facebook. Gaysir: **Fatima har blitt kjønnslemlestet av den norske stat og Frykt for gravide menn** Blikk 21.11.2012 14:05 9

Desember

- Minerva-nett skrev «Dårlig samvittighet er en ålreit ting,» om LHBT-senterets deltakelse på frokostmøte. (05.12)
- LHBT-senteret ble også nevnt i artikkelen «Et tilbakeblikk på homoåret 2012» i Gaysir 31.12

9.Nøkkeltall for LHBT-senteret 2012

Årsverk: 3,18

Budsjett: kr 7.372.500,-

Regnskap: kr 7.124 288,-

Økonomiske rammer	Formål	Sum
Hovedtildeling 846.21	Lønn, etablering, drift	Kr 4.000.000,-
Tillegg til tildelingsbrev	Tiltak i LHBT-handlingsplanen	Kr 1.688.000,-
	Levekår for LHB	Kr 1.372.000,-
	Livssituasjonen til trans o.a.	Kr 312.500,-
	Vold i nære lhbt-relasjoner	Kr 300.000,-

10. Kontakt oss:

LHBT-senteret, www.lhbt.no

Postadresse: Bufdir, postboks 8113 Dep, 0032 Oslo.

Besøksadresse: Stensberggaten 27/ Bufdir.

Telefon: 466 15 000

www.facebook.com/lhbt-senteret

- Prosjektleder Hanne Grasmo, hanne.grasmo@bufdir.no
- Seniorrådgiver Bjørn Lescher-Nuland, bjorn.lescher-nuland@bufdir.no
- Seniorrådgiver Hans Wiggo Kristiansen, hans.wiggo.kristiansen@bufdir.no
- Rådgiver Julie Jacobsen, julie.jacobsen@bufdir.no